

Eerste Leercirkel

Utrecht, 12 oktober, 13.30-17.00

Thema: ESF Jeugd

Aanwezig:

Tom Kamphuis (Emmen / Regio Drenthe); Anton Wijkhuis (Leeuwarden / Regio Friesland); Gerda Houtman (Utrecht / Regio Utrecht Midden); Judith Dayala (RPA Haaglanden / Regio Haaglanden); Alice Standhart (RPA Rijn Gouwe / Regio Holland-Rijnland); Saskia Lekkerkerker (Leiden / Regio Holland-Rijnland); Vanessa de Rond (Venlo / Regio Noord en Midden Limburg); Joost Kwakkenbos (Tilburg / Regio Midden Brabant); Robbert Fox (Almere / Regio Flevoland); Laura van Rossem (Haarlem / Regio Zuid-Kennemerland); Andries Kok (VNG); Frauke van Iperen (VNG); Peter Koppe (VNG); Marie-Helene van Elten (SZW); Gerard Slotema (Agentschap SZW); John Anders (Agentschap SZW) en Amanda Ucar-Labordus (Agentschap SZW)

Deel 1: Uitwisseling

Het eerste gedeelte van de leercirkel betrof het uitwisselen van ervaringen. Vragen die centraal stonden: Hoe staat het ervoor bij jullie in de regio? Wat loopt goed, welke positieve ontwikkelingen zie je? Waar loop je tegenaan, welke knelpunten zie je?

a. Snelheid

Eén van de geluiden was dat het tijdsbestek waarin alles moet gebeuren veel te krap is. “Gun ons meer tijd!” Er wordt namelijk nogal wat gevraagd van gemeenten, om in een paar maanden tijd de WIJ te implementeren, en in de zomerperiode ook nog eens snel een actieplan in elkaar te zetten, en dan nu ook alweer direct allerlei resultaten te laten zien.

Niettemin is men goed bezig, daar ligt het niet aan. “In onze regio zie je dat wethouders eigenlijk niet willen samenwerken op het terrein van regionaal arbeidsmarktbeleid. Maar het lukt wél op dit soort concrete thema's.” In korte tijd is het gelukt 17 gemeenten op één lijn te krijgen en een mooi plan in elkaar te zetten. Alles is ook al uitgewerkt in groepjes, en alle jongerenloketten en werkgeversservicepunten hebben hun targets. Er is ook afgesproken dat men toegang krijgt tot elkaars instrumenten.

Maar omdat alles zo snel moet dreigt het bij haastig lapwerk te blijven, terwijl je met wat meer tijd veel meer zou kunnen bereiken en meer uit je plannen zou kunnen halen. “Dan vraag ik me of het hier gaat om een PR-offensief of dat je echt wat wil bereiken?” Dat zie je ook als je kijkt naar de ambities. Wij willen voor december enkele honderden jongeren extra bemiddelen. Dat zou al een prachtige prestatie zijn. Maar van SZW horen we dan dat de ambities uit onze plannen wel wat laag zijn. Wij zijn echter realistisch en gaan niet strooien met veel te ambitieuze aantallen van duizenden jongeren. Men doet dit ten slotte allemaal náást en bovenop alle reguliere werkzaamheden.

Er zijn verschillende regio's die een aparte projectleider hebben aangesteld of waar men nog bezig is een projectleider aan te stellen. “Wij zijn met z'n tweeën nu een maand bezig en beginnen op stoom te komen.”

De snelheid waarin alles moet gebeuren, wordt door veel anderen overigens juist als een *positief* punt ervaren. “Ik ben superenthousiast. Ik deel eigenlijk niet dat alles te snel moet. Door het momentum is het gelukt echt wat voor elkaar te krijgen in de samenwerking tussen de verschillende partijen. Er is nu breed draagvlak, bij zowel UWV, de gemeenten en ook werkgevers. De grote uitdaging nu is dat ook zo te

houden." De snelheid wordt gezien als de sleutel van het succes tot dusver. "Het feit dat je geen tijd hebt, dwingt je aan de slag te gaan en prioriteiten te stellen. Tot nog toe konden de wethouders in onze regio moeilijk tot samenwerking komen. Nu wordt hier eigenlijk van bottom up toch een impuls aan gegeven." Sommigen zien het als een sterk punt dat je nu gedwongen wordt samen te werken met ketenpartners. "Als het lukt, proberen we een mooie ketting te maken richting 2010/2011." Waar in sommige regio's de samenwerking al redelijk goed georganiseerd was (zowel op bestuurlijk niveau als op management niveau), geeft men aan dat het er nu op aan komt hoe sterk die structuur ook daadwerkelijk is. En in een andere regio waar sprake was van een redelijke samenwerking blijkt nu wel dat dat toch beter moet.

b. Rapportage over resultaten

Een lastige kwestie is het feit dat het gaat om *extra* gelden *bovenop* bestaand beleid. De vraag is daardoor hoe je daar straks bij de verantwoording en het rapporteren over resultaten een vinger achter krijgt. "Je bent met allemaal gemeenten. Hoe toon je nu aan 'dit deden we al'. Wat is er precies opgeplust, wat is extra? En hoe toon je aan dat je dat doet met je 1,2 miljoen euro?" Dat is wel van groot belang, omdat de resultaten straks leidend zijn voor de verdeling van het budget in 2010. "Maar hoe breng je die resultaten zo snel in kaart?" Er is ook onduidelijkheid over *wanneer* die resultaten precies moeten worden gerapporteerd. "Als SZW in november bij ons op bezoek komt?" Of voor het eind van het jaar, omdat het moet dienen als basis voor de verdeling van 2010. "Maar die verdeling wordt pas in mei 2010 vastgesteld. In onze regio verwachten wij ook pas rond die tijd de eerste resultaten te hebben." Het karakter van de verantwoording en rapportage is ook niet helder voor sommigen. "Gaat het straks om een financiële verantwoording of alleen een target verantwoording?" Overigens kan men in 2010 sowieso rekenen op minimaal 50% van het budget. Alleen de resterende 50% wordt verdeeld op basis van resultaten uit 2009.

Een andere vraag over de financiering was hoe de gelden dienen te worden ingezet. "Wij geven soort subsidie. SZW zegt echter dat het gemeentelijk beleid leidend is. Dat zou dan een vorm van inkoop betekenen. Niettemin hebben we nu toch gekozen voor subsidiering."

c. Andere partijen die een beroep doen op de budgetten

Voor sommigen is de vraag hoe je al die fraaie ideeën nu ook in 2 maanden geïmplementeerd krijgt, zonder daarbij van alles dubbel te doen. "Bij ons in de regio valt het nog enigszins mee met de jeugdwerkloosheid. Wij willen het actieplan dan ook vooral aanwenden om te komen tot een verdieping van de regionale samenwerking op de langere termijn, en dan met name om de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt in de regio te verbeteren." Het gaat er om niet alleen vacatures op te halen, maar de tijd ook te gebruiken om er achter te komen wat er werkelijk leeft bij werkgevers. Zij staan op dit moment voor allerlei uitdagingen, die eigenlijk nog moeten gaan komen. Ook vanuit een van de regio's die niet aanwezig kon zijn was er de roep om de werkgevers snel beter aan te haken op concrete activiteiten. "Anders gaat er straks heel veel geld naar allerlei intermediairs, die nu mensen vrijspelen om op korte termijn allerlei concrete plannen uit te werken en in te dienen."

Meerdere regio's geven aan meer inzicht te willen in de middelen die voor andere actielijnen uit het landelijke actieplan worden ingezet bij andere partijen. Bijvoorbeeld Colo en de kenniscentra. "Die dienen bij ons een offerte in, voor alle extra activiteiten die zij oppakken, terwijl dan niet duidelijk is in hoeverre men daar al extra financiering voor heeft ontvangen. SZW zegt dat 't niet kan. Maar het is tot nu toe niet gelukt hier meer duidelijkheid over te krijgen." Een andere regio ziet intussen sectoren begroten met de regionale gelden uit het Actieplan (Actiz). Dat roept de vraag op in hoeverre die middelen bij de regio (blijven) liggen en niet alsnog door werkgevers geclaimd worden.

Weer een ander geeft aan gehoord te hebben dat het UWV Werkbedrijf de 3 miljoen die beschikbaar is gesteld niet naar de regio kan vertalen."

d. Samenwerking met het onderwijs

De grote uitdaging nu is hoe je concreet aan de slag gaat, zonder te blijven steken in visies en beleid. "Waar wij nog wel mee worstelen – en ik denk wij allemaal wel – is de samenwerking met het onderwijs: colo/kenniscentra en de ROC's."

e. Regionale verschillen jeugdwerkloosheid

De jeugdwerkloosheid neemt toe. Maar de regionale verschillen zijn groot. Sommige regio's kampen al met een sterk hogere instroom terwijl andere regio's amper nog extra jongeren aan de loketten zien. Dit vraagt ook om wisselende aanpak.

SZW zegt toe zo snel mogelijk met de antwoorden op de gestelde vragen te komen. De vragen en antwoorden worden zoveel mogelijk meegenomen in de nieuwsbrief en komen op de afgeschermd site te staan: www.ikkan.nl/jeugdwerkloosheid

Deel II - ESF & sectorarrangementen

Het tweede gedeelte van de leercirkel stond in het teken van de extra ESF middelen in het kader van de aanpak jeugdwerkloosheid. Daarbij werd ook ingegaan op de link met sectorarrangementen.

A. ESF middelen

Voor welke activiteiten kun je ESF Jeugd aanvragen?

Alle activiteiten die in het eigen regionale actieplan genoemd worden zijn subsidiabel. Daarnaast mag ook voor alle activiteiten die benoemd zijn in het *landelijke* Actieplan ESF worden aangevraagd.

Hoeveel ESF geld is er (per regio) beschikbaar?

Het extra ESF geld is verdeeld over twee pijlers.

De ene pijler – J1- is bestemd voor de regio's/gemeenten en bestaat uit € 25 miljoen voor 2009. Op basis van eenzelfde verdeling die is gebruikt bij de convenanten, is er per regio een bepaald bedrag beschikbaar. Tot 31 december 2009 kunnen de 30 convenantsgemeenten hiervoor een aanvraag indienen. Als een regio minder aanvraagt dan het plafond toelaat, schuift het resterende deel door naar volgend jaar, als er weer een nieuwe ronde Actie J is.

Bij de andere pijler – J2 - gaat het om € 15 miljoen voor 2009, Dit geld kan door O&O fondsen worden aangevraagd, waarbij als voorwaarde geldt dat er een sectorarrangement met de VNG moet liggen. Per sector kan tot een maximum van € 3 miljoen worden aangevraagd. Voor de O&O-fondsen geldt dat zij tussen 2 november en 30 november een aanvraag moeten doen. Inmiddels hebben zich al ongeveer 10 O&O-fondsen gemeld bij de VNG.

Co-financiering

ESF-middelen aanvragen voor projecten geschiedt op basis van co-financiering, met een verdeling van 40% ESF tegen 60% ander geld. Dat betekent dat men de activiteiten uit het eigen actieplan tot 40% met ESF middelen kan financieren.

Sommige regio's hebben als het gaat om hun plannen nog een tekort ten opzichte van de ontvangen convenantsmiddelen en kunnen dat gat nu dichten met ESF gelden.

Anderen kunnen door het aanvragen van ESF voor activiteiten uit het actieplan een deel van de convenantsgelden vrijspelen, om dat vervolgens in te zetten voor extra activiteiten.

Looptijd van maximaal 18 maanden

Bij toekenning van ESF middelen heeft men 18 maanden de tijd om het desbetreffende project uit te voeren. Deze 18 maanden beginnen te lopen vanaf het moment dat de aanvraag wordt ingediend.

Sommige regio's wachten om die reden nog even met het indienen van een aanvraag. Ze zorgen eerst dat

de projecten ook echt in de startblokken staan. Probleem is dan alleen dat je de voorbereidingskosten (bijv. ingehuurde expert) niet uit ESF kunt financieren (alleen kosten gemaakt *tijdens* project). Er is een regio die om die reden twee aanvragen doet, waarbij de eerste een soort 'light'-variant is om de uitvoeringskosten/aanvraagkosten te dekken, en de tweede aanvraag betrekking heeft op de daadwerkelijke projecten.

Tot maximaal 20% indirecte kosten

Van het totale toegekende ESF budget mag maximaal 20% worden besteed aan zogenaamde 'indirecte' kosten / uitvoeringskosten.

Zo kan een projectleider bijvoorbeeld worden betaald uit ESF gelden, ook casemanagers en 'partners' (medewerkers van UWV Werkbedrijf). Opvoeren met x-aantal uren: dan hoeft je niet apart tijd te schrijven, alleen ziekteverzuim bijhouden. Het gaat erom dat het een enigszins reële inschatting is. Ervan afwijken is dan geen probleem, zolang je gewoon een plausibel verhaal hebt.

Tussentijds aanpassen

Bij het aanvragen van ESF voor bepaalde activiteiten hoeft je van tevoren nog niet helemaal precies te weten wat de resultaten zullen zijn van een bepaald project. Niet altijd kan dit al vooraf goed worden ingeschat. Als de resultaten gedurende de looptijd van het project lager blijken uit te vallen dan van tevoren werd verwacht (bijvoorbeeld als de crisis straks blijkt mee te vallen), kan men dit gewoon tussentijds aanpassen door hier contact over op te nemen met het Agentschap. Het enige dat hierbij vereist is, is dat de aanpassingen nog wel aansluiten bij de 'doelstellingen' van het project. Zolang niet van deze doelstellingen wordt afgeweken staan tussentijdse aanpassingen vrij. Zo kan men bijvoorbeeld verschuivingen in de precieze doelgroep willen aanbrengen.

Verantwoording & AO/IC

ESF kent zijn eigen verantwoordingssystematiek. Als men de convenantsgelden wil inzetten voor co-financiering, betekent dit wel dat men rekening moet houden met 2 verantwoordingssystematieken. Naast de verantwoording van de convenantsgelden moet er apart verantwoord worden voor de met ESF gefinancierde projecten. Overigens voert het Agentschap SZW zelf de controle uit. Een accountantsverklaring is niet nodig.

Belangrijk is in ieder geval om je administratieve organisatie van tevoren goed in elkaar te zetten. Dit kun je door een bureau laten doen, maar let er ook dan op dat de structuur wel in de praktijk moet werken. In het geval van de actieplannen, speelt mee dat je samen met andere gemeenten optrekt. Die moeten wel kunnen inhaken. Dat is een belangrijke vraag, hoe je de administratie die je vanuit de regio moet krijgen, ESF-proof maakt. Wij brengen onze kosten in kaart, jullie je eigen kosten - of je zegt, wij doen wel hele verantwoording. Bij wie leg je het risico?

Aanvraag indienen

Het Agentschap adviseert om, vóórdat je je aanvraag indient, alvast je plannen op hoofdlijnen voor te leggen aan het Agentschap, zodat die nog hier en daar advies kunnen geven. Daar wordt nog aan toegevoegd dat je je niet moet laten leiden door de pot die er ligt, maar door wat je wilt realiseren. De aanvraag kan via internet worden gedaan. Men kan de hele aanvraagprocedure op internet rustig doorlopen, tussentijds opslaan en afbreken. En ook in z'n geheel uitprinten. Pas als alles volledig is ingevuld, druk je op de knop verzenden, om de aanvraag definitief te maken.

Folder

Het Agentschap SZW heeft een speciale [folder](#) uitgebracht over de extra ESF middelen voor de aanpak van de jeugdwerkloosheid.

B. Sectorarrangementen

De VNG voert al enige tijd gesprekken met een aantal sectoren om te komen tot een aantal landelijke sectorarrangementen voor het creëren van extra plekken voor jongeren in de regio. De aanleiding is om het sectorale en het lokale/regionale beter met elkaar te verbinden, omdat deze niet goed bij elkaar komen. De sectorarrangementen moeten gemeenten *extra* aanknopingspunten bieden om met werkgevers afspraken te maken over plekken (bovenop de contacten die er in de regio sowieso al zijn). Werkgevers weten op basis van de sectorarrangementen wat ze van gemeenten mogen verwachten als zij plekken beschikbaar stellen.

Sectorarrangement Bouw

Het eerste sectorarrangement is inmiddels rond. Er zijn afspraken gemaakt met de Bouw over 1000 extra plekken. Hiermee wil de bouw anticyclisch opleiden. Het gaat om 800 BBL en 200 stage plekken. Voor elke plek kan een werkgever rekenen op een loonkostensubsidie van 80% van het wettelijk minimum jeugdloon. Vanuit de sector zelf wordt er 8 miljoen geïnvesteerd, wat onder meer wordt ingezet voor de financiering van opleidingskosten.

Het landelijke getal van 1000 betekent dat er in iedere regio een x-aantal plekken beschikbaar zal zijn. Het is de bedoeling dat er per regio een soort 'plaatjesboek' komt waarin je precies kunt zien waar de plekken beschikbaar zijn.

Om die 1000 plekken ook daadwerkelijk in te vullen, komt het erop aan dat men elkaar in de regio weet te vinden. Op korte termijn wil de VNG samen met de bouwsector een bijeenkomst organiseren voor de 30 coördinerende wethouders en de projectleiders en de 70 leerbedrijven uit de bouw. Per regio zal men dan aan elkaar gekoppeld worden.

Bovendien heeft de bouw een brochure voor gemeenten gemaakt, waarin de bouw zichzelf voorstelt en inzicht geeft over hoe de opleidingsinfrastructuur van de sector eruit ziet. In de folder staat ook met wie je in jouw regio contact kunt opnemen, met telefoonnummers en al. Download de brochure 'Opleiden in laagconjunctuur: informatie voor gemeenten' [hier](#).

Andere sectoren

Ook met andere sectoren worden gesprekken gevoerd. Bij de Metaal gaat het waarschijnlijk om 5000 plekken. Ook met de ABU wordt waarschijnlijk een sectorarrangement gesloten. Daarnaast zijn er nog wat kleinere sectoren, zoals de schildersbranche.

Het is niet de bedoeling dat sectoren met de sectorarrangementen een blanco cheque krijgen die ze kunnen verzilveren bij gemeenten. Per sector wordt bekeken wat 'redelijk' is als het gaat om wat gemeenten bijdragen. Gesprekken met de zorgsector zijn bijvoorbeeld gestrand, omdat men vanuit die sector veel te hoge eisen op tafel legde. In de zorg bestaat er een structureel tekort aan personeel. Het is anders dan in de bouw waar men jonge krachten nu geen werk kan bieden door de crisis, waardoor jong talent verloren dreigt te gaan voor de sector, terwijl ze na de crisis weer hard nodig zullen zijn.

ESF inzetten voor sectorarrangementen

Omdat loonkostensubsidies subsidiabel zijn, kunnen de extra ESF gelden uitstekend worden aangewend voor de sectorarrangementen. Iedere regio kan hier in zijn aanvraag op anticiperen, omdat de sectorafspraken in het landelijke actieplan benoemd zijn. Daarbij hoeft men van tevoren nog geen exacte aantallen te weten, zolang het maar binnen de geformuleerde doelstelling past. NB: men

kan overigens ook gewoon gebruik maken van de mogelijkheden die de sectorarrangementen bieden zonder gebruik te maken van ESF.